

PROGRAM NA IV. ČTVRTLETÍ 1993

20. 10. 19,30 Beseda v Klubu Vojenské akademie, Šumavská 4
13. 11. 09,00 Den Slováckého krúžku v Domě techniky, Výs-
taviště 1 - program viz dále v tomto čísle
17. 11. 19,30 Beseda v Klubu Vojenské akademie, Šumavská 4
8. 12. 19,30 Mikulášská beseda v Klubu Vojenské akademie,
Šumavská 4
22. 12. 19,30 Vánoční beseda v Klubu Vojenské akademie,
Šumavská 4
Výhledově: 19. 1. 1994 Výroční valná hromada a beseda
5. 2. 1994 49. slovácký ples v Domě techniky

Z BRATRSKÝCH KRÚŽKŮ

P R A H A

První beseda v nové sezóně se konala 22. září 1993 v res-
tauraci U Botiče, Sekaninova 58 /pod nuselským mostem/.
Jak je vidět, i naši pražští kolegové mají potíže s udr-
žením místa na besedy.

Vyšlo 5. číslo občasníku Na vědomost sa dáva. Je v něm in-
formace a výzva k přípravám oslav 100. výročí založení
pražského krúžku, předsednická a jednatelelská zpráva, bla-
hopřání k padesátinám dr. Dona Sparlinga, momentka z vys-
toupení krúžku na tvrdomských slavnostech a další zají-
mavosti vč. prvé části seznamu členů krúžku. Občasník si
můžete zapůjčit u starosty našeho krúžku.

B R A T I S L A V A

I naši bratislavští kolegové vydávají občasník - Krúžkarské
zvesti. 8. 9. 1993 vyšlo 2. číslo ročníku 1993, v němž
je především uveden program besed: 22. října, 19. listo-
pađu /Kateřinská s tombolou/, 10. prosince /Mikulášská
s nadílkou/. Besedy se konají v Kulturním středisku
v Kramárech. Výbor byl doplněn "slováckým podríchtárom"
ing. Vlado Petrátúrem. I Krúžkařské zvesti jsou u starosty.

A N A Z Á V Ě R:

Ples Slováckého krúžku v Praze je plánován na 22. 1. 1994.

JUBILANTI

6. 11. Jitka Matuszková, roz. Andresová - 40 let
Ze srdce blahopřejeme a vinšujeme pevné zdraví!

DEN SLOVÁCKÉHO KRÚŽKU

proběhne v sobotu 13. listopadu 1993 v Domě techniky, Výstaviště 1, s tímto programem:

- 09,00 hod. otevření prostor Domu techniky, kde bude ve foyeru výstavka trofejí a dokumentů z historie krúžku /zejména posledních dvaceti let/ a v klubu /v 1. poschodí/ začne videoprogram, v němž budou zachyceny některé události krúžku /zájezdy do Finska, Poysdorfu, představení k 80. výročí a nasnímané dopozitivity z dalších zájezdů, krúžkových fašanků, nikulášských a vánočních krúžků atd./
- 09,30 hod. v sále C bude zanájena konference na téma Slovác-ké krúžky a jejich význam pro folklór a folklórní hnutí
- 13,00 hod. v hale ukázkové vystoupení mužského sboru
- 14,00 hod. v hale ukázkové vystoupení ženského sboru
- 15,00 hod. v hale ukázkové vystoupení nejmladší skupiny Slováčku
- 15,05 hod. v hale ukázkové vystoupení cimbálové muziky Slováček
- 16,00 hod. v hale ukázkové vystoupení taneční skupiny
- 17,30 hod. v sále A hlavní program /vystoupení všech složek/ půl hodiny po ukončení hlavního programu bude v hale zahájena volná zábava

x

Očekává se účast bratrských krúžků z Prahy a Bratislavy, které možná vystoupí v odpoledním pořadu v hale. Bylo rozesláno asi 120 dopisů starým krúžkařům, ke dni 17. 10. se přihlásilo k účasti 35 osob převážně mimobrněnských.

x

Ze Švédska v této souvislosti přišel tento dopis:

Milí přátelé - krúžkaře,
udělali ste mně velikú radost, že ste si na mňa spomeli po tak dúhej době, co sme o sebe ani neviděli, ani neslyšeli. Aj keď si rád spomenu na to pěkné odpoledňa a večer s Vama v Hörle na zámku, tak sem nemel moc věc príležitostí sa za tých uplynulých 30 rokú zetkat.
O to věc mňa to těší a rád bych sa skutečně zúčastnil. Enomže budú mňa asi 3 týdně pred tým operovať a pravděpodobně nebudu moct tu tisícikilometrovú cestu absolvovať. Už dneskaž

sa sotva hýbu. Najhorší je, že mně šmytec padá z ruky a o tancování ani nemluví. No, budu s Vama aspoň ve spomínkách. A aby ty spomínky byly enom příjemné, posílám Vám na Vaše konto 1000,- Kč na "ingust a jiné tekutiny". Kebych byl už v tu dobu pojízdný, tak bych dojel aj bez přihlášení, a v tom případě si zeberu jídlo a pití sebu. Treba aj rozkládací seslu, takže sa neprihlašuju. Důfám, že takových s srazů zorganizujete věc a že sa týdh dalších dožiju a že mně moja pošahaná kostra a figura dovolí jet, pozpívat a keď dobrý Pán Božko dá, aj zatancovat! Takže: šable hore!

Váš Jura Holásek
Värnamo, Sverige

x

Podobně jako Jura Holásek přispěli zatím na pořádání Dne Slováckého krúžku ING. JAN STOHR, BOŽENA a JOSEF SÝKOROVÍ, MUDR. BLAŽEJ VALENTA, ING. MILOSLAV a DAGMAR ROUSKOVI, SVATAVA SIAŇKOVÁ /Mašková/, HILDA HEJNÁ, MUDR. MIROSLAV ŠENK, JUDR. ZDENĚK SUŠIL, EVA HUDEČKOVÁ, ING. ZDENKA ŠKOLLOVÁ, LUBOMÍR JELÍNEK, MARIE JAROŠOVÁ /Nováková/, OLDŘICH KREHČÍ, ING. BRUNO VOGNIČ, PHDR. JIŘÍ PAVELČÍK, PETR KLEPAL, ING. MIROSLAV SANDANÝ, DALIBOR KOMÁREK, ING. MARIE VAŠÍČKOVÁ, MARIE TOLGOVÁ.

OZNÁMENÍ

Paní Ludmila Krysllová, Brno-Bystrc, Kubičkova 5, hodlá prodat uherskoostrožský ženský kroj, velmi zachovalý. Je možno jí volat večer na tel. čís. 792449.

x

Firma TECHMIX, s. r. o., 613 00 Brno, Durčákova 5

- nabízí dodávku míchacích zařízení vč. montáže a odzkoušení i pravidelných modelových zkoušek míchání ve vlastních laboratoři nebo u zákazníka
- zpracovává projekty biotechnologických zařízení
- nabízí návrhy a dodávku kompletního bioreaktoru vč. měření, regulace a řízení

Další informace na tel. čís. 573575

S L O V Á C K O - D O L Ň Á C K O

Dnes se tedy blíže podíváme na některé dolňácké kroje. Kroj uherskohradištský má nejstarobylejší formu ve své variantě polešovské, nejmladší a nejparádnější formu má varianta staroměstská. Všední podoba kroje nemá žádné nápadné zvláštnosti proti ostatním slováckým krojům. Jen u mužů je zajímavá úzká modrá zástěra, která u slavnostnější formy letního kroje je vyšívána, někde dokonce modrotisková s vyšíváním nebo našitými tzv. slováckými stuhami, ukončená třásněmi. Nohavice nosí muži dnes většinou černé, bývaly však i modře fialové, s černým někde tmavomodrým a hustým šňůrováním, sahajícím dnes až ke kolenům. Dlouhý úzký a bohatě vybíjený řemen je aspoň dvakrát otočen kolem boků, dříve byl jeho konec někde volně spuštěn na levém boku. Košile pro slavnostní příležitosti má široké rukávy, u zápěstí zúžené, na ramenou, na límečku a na přední části je opatřena bohatým vyšíváním /na výřez neboli prolamováním/, které se na košili přišívá. Tyto košile - právě jako ženské rukávce - se dříve neprávaly, byla-li košile ušpiněna, vyšívání se přešilo na košili novou a stará sloužila na všední den do práce. Tyto košile se pak někdy opatřily stálým jednoduchým vyšíváním na límečku. Tak snad vznikly košile s úzkými rukávy, které dnes nosí na Uherskohradištsku členové cimbálových muzik. Kordula mužská se nezapíná, nebo jen dole na jeden knoflíček, aby bylo vidět bohaté vyšívání na přednici košile. Kordula je soukenná, zdobená v-předu, na stojatém límci, a ale zejména vzadu šňůrováním v téže barvě jako je šňůrování nohavic, u mladších forem doplněné šňůrovanými ornamenty červenými /tzv. tulipány/. U límce korduly, u kapes a vzadu jsou červené /dříve i modré/ trapačky /tzv. kytky/.

Na přední části jsou žluté, někdy stříbřité knoflíčky, seskupené do trojúhelníků. Klobouk býval kulatý a malou stříškou, většinou se však nezachoval /obnovily ho až soubory v padesátých letech/, nosí se nyní i v létě beranice, nahore složené do špičky. Do poklopce nohavic si svobodní zastrkávají pestrý šátek /býval tibetový - vlněný/. I zde se v zimě a do nepohody nosily haleny s velkým, vzadu visícím límcem /tzv. schlopce nebo darmovisem/, který se v případě potřeby přehazoval přes hlavu. Kožich býval kdysi bílý, ale asi od r. 1850 se začaly nosit dlouhé, žlutohnědé dubenáky. Čižmy jsou nahore modře lemované a vpředu mají modrou růžici s červeným středem.

Slavnostní ženský kroj má vzadu černý, nelesklý šorec, nahore bohatě přes vrapy vyšívání. Na šorci visí dvě široké stuby. Fěrtušky /přední sukňě/ bývaly kdysi lehké, kartounové, dokonce batistové a ~~mušelinové~~ mušelinové, později kašmírové, nyní převážně brokátové a jsou velmi široké, takže vzadu někdy zakrývají větší část šorce. Nyní jsou lemovány krajkami. Kordulky jsou zkvětované látky, dnes většinou z brokátu, s hlubokým, ve většině obcí do neširokého oblouku stříženým výstřihem. Kolem výstřihu je přišitá široká květovaná pentle, na okrajích ozdobená stříbenou nebo zlatou portou. Vzadu má kordulka uprostřed vrapy a vpředu se zapíná dole na 3-4 knoflíčky. Rukávce mají balonovité rukávy a mají na obojku, na ramenou a na přednici vyšívání. Obojek je ozdoben na okrajích krajkou. Na hlavu se váže turecký šátek, většinou na tzv. záusnice. Vdané ženy pod ním mívaly vlasy zavité v obálence, svobodná děvčata v cop, který visel pod šátkem, byla v něm zapletena barevná pentlička a do kostela se na něj uvázala mašle ze široké pentle, saha-

jící až ke kolenům. Na nohou se nosily čizmy z kordovánu, dole vrapené, s vysokými opatky vybíjenými žlutými hřebíčky. Později se začaly nosit vysoké šněrovací boty, nahoře lakované a často vroubkovitě vykrajované a k nim bílé nebo barevné punčochy. Nevěsty nosily na hlavě bohatý věnec z umělých květin, doplněný pentlením - nahoře a u uší růžice z červených pentlí, široká pentle nad čelem a vzadu 10-15 širokých květovaných pentlí. Nevěsta nenosila šorec, ale bílý fěrtoch a přes ramena měla přehozenou nevěstinsou plachtu, uprostřed vyšívanou.

Starší podobu bílovské varianty uherskohradištského kroje zachytil Josef Mánes na známých portrétech Veroniky Čudové. Podle Mánesových kreseb obnovil bílovský kroj soubor Včeláran z Topolné.

Uherskohradištský kroj dodnes žije v mnoha obcích. Můžeme ho vidět zejména o hodech, někde také o fašanku a při dožínkách. Většina renomovaných souborů na Uherskohradištsku však v posledních dvaceti letech sáhla po starších podobách tohoto kroje, protože jsou na tanec vhodnější a pro souborovou praxi také pohodlnější.